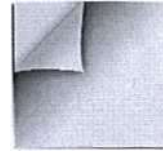

Suurpuhastus

Esimene suurpuhastus toimub reeglina enne ehitise üleandmist tellijale. Kui roostevabast terasest komponente ettenähtud viisil määrdumise eest kaitstakse, ei erine suurpuhastus hilisemast hoolduspuhastusest.

Transpordi, ladustamise, töötlemise ja kokkupaneku ajal kaitseb roostevabast terasest pindu sageli tõhusalt **plastkile**. Mõned kaitsekiled aga ei ole pikema aja jooksul valgus- ja UV-kiirguse suhtes vastupidavad ning mõne aja pärast on neid raske eemaldada. Kiletükid, mida on keeruline eemaldada võivad pinna külge jääda. Seetõttu on soovitatav kiled eemaldada niipea kui neid enam ehitusplatsil kaitse eesmärgil vaja pole. Sealjuures tuleks seda teha alati suunaga ülevalt alla.

Lubja- ja mördipiiskasid võib eemaldada lahjendatud fosforhappega. Seejärel ohtra puhta veega loputada. Demineraliseeritud vee kasutamisega on võimalik takistada ka lubjaplekkide teket.

Mitmed puhastusvahendite tootjad pakuvad selleks otstarbeks ette nähtud tooteid. Mingil juhul ei tohi kasutada plaatidelt tsemendijääkide eemaldamise vahendit ega lahjendatud soolhapet. Kui need peaksid kogemata roostevabast terasest pinnale sattuma, tuleb need viivitamatult ohtra veega maha loputada.

Teised ehitustöölised, nt. plaatijad, ei ole alati teadlikud sellest, millist kahju tsemendijääkide eemaldajad ja lahjendatud soolhappe roostevabale terasele põhjustavad. Seetõttu tuleks neid vastavalt juhendada. Kõige parem on monteerimise järjekord korraldada nii, et roostevabast terasest detailid tuuakse sisse alles pärast keraamiliste tööde lõpetamist.

Tööriistadelt, tellingutelt ja transpordivahenditelt pärinevad **rauaosakesed** tuleb koheselt ära koristada. Konstruksiooniterase töötlemisel õhku sattuvad lihvimistolm, laastud ja keevituspritsmed hakkavad roostevabale teraspinnale sattudes kiiremini roostetama. Need võivad kohati läbistada roostevaba terase kaitsekihi, põhjustades täpilise roostetanud välimuse tekke.

Kui sellist saastumist õigeaegselt märgata, on seda võimalik harilike (ferriidivabade) puhastuskäsnade või spetsiaalsete puhastusvahenditega eemaldada.

Kui korrodeerumine on juba alanud, on pinna mehhaaniline või (eelistatult) keemiline töötlemine vältimatu. Kemikaalid on saadaval ka plekkidel kasutamiseks mõeldud pastadena. Nende kasutamisel tuleb järgida nii keskkonnaohutuse kui tootja esitatud tööohutuse nõudeid. Sellele spetsialiseerunud ettevõtted viivad vastavaid töid ka kohapeal läbi.

Keemiline töötlus taastab täielikult roostevaba terase korrosioonikindluse. Küll aga võib muutuda pinna välimus, nii et seda võib olla vajalik lihvida või poleerida. Seetõttu on rauaosakestega saastumist soovitatav algusest peale vältida, nt. kaitsekilesid kasutades või alustades tööd roostevabast terasest komponentidega siis, kui kõik tööd konstruktsiooniterasega on lõpetatud.

Hoolduspuhastus

Välispindade puhul on vihma puhastav toime kahjulike setete tekke ennetamiseks üldiselt piisav. Pindade puhul, mille peale vihma ei saja tuleks puhastamisega tagada, et nendele ei sadestuks õhuga edasi kanduv saaste. Eelkõige on puhastamine oluline ranniku- ja tööstuspiirkondades, kus õhk võib sisaldada valitud terase tüübile sobimatut kogust kloriide ja lämmastikdioksiidi.

Siseruumides kasutamisel on eriti oluline sõrmejälgede tekke vältimine ja nende eemaldamine. Roostevaba terast kasutatakse väga mitmesugustes pindades, millest mõned on spetsiaalselt ette nähtud kasutamiseks rahvarohketes kohtades. Seega on juba planeerimisel sobiva pinnamaterjali valikuga võimalik minimeerida hilisemaid kulusid puhastamisele.

Populaarsete harjatud ja lihvitud materjalide puhul on sõrmejäljed ainult alguses probleem. Pärast mõnda puhastuskorda on need oluliselt vähem nähtavad.

Puhastusvahendid

Sõrmejälgede eemaldamiseks piisab enamasti vedelast üldpuhastusvahendist.

WAGNER

EWAR

Mõned puhastusvahendite tootjaid pakuvad spetsiaalseid vahendeid, millel lisaks puhastamisele on ka hooldav toime. Sellised vahendid eemaldavad sõrmejäljed täielikult ning jätavad maha õhukese kile, mis annab töödeldud pinnale ühtlase ilme. Pärast vahendi peale kandmist tuleks pinda kuiva lapiga poleerida. Teavet toodete ja tarnijate kohta saab riiklikelt nõuandvatelt organisatsioonidelt, mille aadressid leiab liikmete nimekirjast.

Löömutatud ja läikima poleeritud pindu võib puhastada kloriidivaba klaasipuhastajaga.

Raskemini eemaldatavate plekkide jaoks võib kasutada üldpuhastuskreemi, mis eemaldab ka lubjajäägid ja kerged värvimuutused. Pärast puhastamist loputatakse pind puhta veega. Täiendav loputamine demineraliseeritud veega (mida kasutatakse nt. aurutriikraudades ja mis on saadaval supermarketites) aitab ennetada lubjajääkide teket kuivamisel. Lõpuks hõõrutakse pind kuivaks. Küürimispulbrid selleks otstarbeks ei sobi, kuna need kahjustavad pinda.

Väga õliseid ja rasvaseid plekke on võimalik eemaldada alkoholi sisaldavate puhastusvahendite ja lahustitega, nt. piiritusega, isopropüülalkoholiga või atsetooniga, mis roostevaba terast ei kahjusta. Sealjuures tuleb jälgida, et lahustatud mustust puhastamisel mööda pinda laiali ei kantaks. Seejärel tuleb protseduuri puhaste lappidega korrata, kuni kõik plekid eemaldatud on.

Värviplekkide ja grafiiti eemaldamiseks leidub spetsiaalseid aluselisi ja lahusteid sisaldavaid puhastusvahendeid. Nugade ja kaabitsate kasutamist tuleks vältida, kuna need kahjustavad metalli pinda.

Väga hooletusse jäetud pindu võib töödelda ka poleerimisvahenditega, mida kasutatakse näiteks autode kroomimisel. Vajadusel võib kaaluda vananenud autolaki eemaldamiseks mõeldud poleerimispasta kasutamist, aga sellega tuleb olla ettevaatlik, kuna see võib jätta roostevabale terasele lihvimisjäljed.

Veel üheks alternatiiviks on spetsiaalsed fosforhapet sisaldavad roostevaba terase puhastamise vahendid, mida eespool soovitati rauaosakeste eemaldamiseks. Nende vahenditega tuleks alati töödelda tervet komponenti, et vältida plekkide teket.

Puhastusvahendid, mida ei tohi kasutada roostevabast terasest pindadel on

- Kloriide, eriti soolhapet sisaldavad tooted,
- Pleegitusvahendid (kogemata roostevabast terasest pinnale sattumisel loputada põhjalikult puhta veega),
- Hõbeda puhastamise vahendid

Puhastamise töövahendid

Niiskest riide- või nahatükist piisab reeglina sõrmejälgede eemaldamiseks

Raskemini eemaldatavate plekkide eemaldamiseks kasutatakse **(rauavabu) puhastuskäsnaid**. Mingil juhul ei tohi kasutada rauast küürimiskäsnaid, terasvilla ega terasharjasid, kuna nendelt satuvad roostevabast terasest pinnale roostetavad rauaosakesed.

Mustervaltsitud pindade puhastamiseks sobivad pehmed **nailonharjad**. Terasharjad (eriti süsinikterasest harjad) kahjustavad pinda.

Harjatud ja lihvitud pindu (2G, 2J, 2K standardi DIN 10088/3 järgi) tuleks alati pühkida lihvimisega saamas suunas ja mitte sellega risti.

Veega loputamisel tuleks pinnad – eriti kareda veega piirkondades – lõpuks **kuivaks pühkida**, vältimaks lubjajääkide teket.

Demineraliseeritud vee kasutamisega on võimalik seda probleemi vältida.

Vältimaks saastumist rauaosakestega ei tohi kasutada ühtegi töövahendit, mida on eelnevalt kasutatud „tavalise“ terase puhastamiseks. Soovitav on roostevabast terasest pindade puhastamiseks kasutada eraldi töövahendeid